

P7_TA-PROV(2010)0035

Ukrainan tilanne

Euroopan parlamentin päätöslauselma 25. helmikuuta 2010 Ukrainan tilanteesta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aikaisemmat päätöslauselmansa Ukrainasta,
- ottaa huomioon 7. toukokuuta 2009 Prahassa käynnistettyä itäistä kumppanuutta koskevan yhteisen julkilausuman,
- ottaa huomioon 26.–27. lokakuuta 2009 pidetyn Euroopan unionin ja Ukrainan parlamentaarisen yhteistyövaliokunnan kokouksen julkilausuman ja suositukset,
- ottaa huomioon, että Ukraina on ollut Maailman kauppajärjestön jäsen maaliskuusta 2008 lähtien,
- ottaa huomioon, että Ukraina liittyi energiayhteisösopimukseen ja että liittyminen hyväksyttiin Zagrebissa joulukuussa 2009 pidetyssä energiayhteisön ministerikokouksessa,
- ottaa huomioon Euroopan unionin ja Ukrainan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka tuli voimaan 1. maaliskuuta 1998, ja meneillään olevat neuvottelut assosiaatiosopimuksesta, jolla on tarkoitus korvata kumppanuus- ja yhteistyösopimus,
- ottaa huomioon EU:n ja Ukrainan assosiaatiota koskevan esityslistan, jolla korvataan EU:n ja Ukrainan toimintasuunnitelma ja jolle EU:n ja Ukrainan yhteistyöneuvosto antoi tukensa kesäkuussa 2009,
- ottaa huomioon 18. kesäkuuta 2007 allekirjoitetun ja 1. tammikuuta 2008 voimaan tulleen viisumien myöntämisen helpottamista koskevan Euroopan yhteisön ja Ukrainan sopimuksen sekä EU:n ja Ukrainan lokakuussa 2008 käynnistämän viisumeita koskevan vuoropuhelun,
- ottaa huomioon 22. heinäkuuta 2009 allekirjoitetun Euroopan komission ja Ukrainan alueellisen kehittämisen ja rakentamisen ministeriön välisen yhteisymmärrysmuistion aluepolitiikkaa ja alueellisen yhteistyön kehittämistä koskevasta vuoropuhelusta;
- ottaa huomioon eurooppalaista naapuruuden ja kumppanuuden välinettä koskevista yleisistä määräyksistä 24. lokakuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1638/2006 (ENPI)¹,
- ottaa huomioon 1. joulukuuta 2005 allekirjoitetun Euroopan unionin ja Ukrainan välisen yhteisymmärrysmuistion yhteistyöstä energia-alalla,

¹ EUVL L 310, 9.11.2006, s. 1.

- ottaa huomioon kaasun kauttakulkujärjestelmän uudenaikaistamista koskevan yhteisen julkilausuman, joka hyväksyttiin 23. maaliskuuta 2009 pidetyssä EU:n ja Ukrainan yhteisessä kansainvälisessä investointikonferenssissa,
 - ottaa huomioon, että Naftogaz ja Gazprom sopivat joulukuussa 2009 öljytoimitusten kauttakulkumaksuista vuodelle 2010,
 - ottaa huomioon tulokset Ukrainan presidentinvaaleista, joiden ensimmäinen kierros pidettiin 17. tammikuuta ja toinen kierros 7. helmikuuta 2010,
 - ottaa huomioon 17. tammikuuta ja 7. helmikuuta 2010 pidetyistä presidentinvaaleista Etyj/ODHIR:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan antamat lausunnot, joiden mukaan vaalit olivat enimmäkseen kansainvälisten normien mukaiset,
 - ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin 8. helmikuuta 2010 antaman julkilausuman Ukrainan presidentinvaaleista,
 - ottaa huomioon viime hetken muutokset Ukrainan vaalilakiin, jotka Ukrainan Verhovna Rada hyväksyi 3. helmikuuta 2010 ennen presidentinvaalien toista kierrosta,
 - ottaa huomioon Ukrainan kansallisen maaohjelman vuosille 2011–2013,
 - ottaa huomioon EU:n ja Ukrainan äskettäisten huippukokousten tulokset, mukaan lukien vuonna 2008 Pariisissa pidetyn EU:n ja Ukrainan huippukokouksen tunnustuksen, että Ukraina on eurooppalainen maa, jolla on yhteinen historia ja yhteiset arvot Euroopan unionin maiden kanssa, ja 4. joulukuuta 2009 Kiovassa pidetyn EU:n ja Ukrainan huippukokouksen päätelmät,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 4 kohdan,
- A. katsoo, että Ukraina on strategisesti merkittävä EU:n naapuri; ottaa huomioon, että Ukrainalla on luonnonvarojensa, väestönsä ja maantieteellisen sijaintinsa vuoksi erityisasema Euroopassa ja että Ukraina on tärkeä alueellinen toimija,
 - B. katsoo, että Ukraina on eurooppalainen valtio ja että se voi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 49 artiklan mukaan hakea EU:n jäsenyyttä, kuten mikä tahansa Euroopan valtio, joka noudattaa vapauden, demokratian, ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltion periaatteita,
 - C. ottaa huomioon Etyj/ODHIR:in vaalitarkkailuvaltuuskunnan päätelmät, joissa todettiin vaalien olleen enimmäkseen kansainvälisten normien mukaiset,
 - D. ottaa huomioon, että 17. tammikuuta ja 7. helmikuuta 2010 pidettyjen presidentinvaalien toimittaminen sujuvasti kansalaisyhteiskuntaa ja poliittisia oikeuksia sekä kokoontumis-, yhdistymis- ja ilmaisunvapautta kunnioittaen osoittaa, että Ukraina kykenee toimittamaan vapaita ja oikeudenmukaisia vaaleja,

- E. katsoo, että vaikka kansalaisjärjestöjen ei sallittu virallisesti tarkkailla vaaleja, sikäläisten ja kansainvälisten tarkkailijoiden läsnäolo lisäsi merkittävästi avoimuutta vaaliprosessissa ja äänestyspäivinä,
- F. ottaa huomioon, että pääministeri Timošenko jätti 17. helmikuuta 2010 Ukrainan korkeimpaan hallinto-oikeuteen kanteen, joka jäädytti keskusvaalilautakunnan päätöksen presidentinvaalien tuloksen vahvistamisesta ja Viktor Janukovitšin tunnustamisesta Ukrainan presidentiksi, ja ottaa huomioon, että pääministeri veti 20. helmikuuta kanteensa pois todeten, että hän ei saa oikeutta tuomioistuimesta,
- G. ottaa huomioon, että vastavuoroiset petossyytökset ja viime hetken tarkistukset vaalilakiin vaikuttivat kielteisesti toisen kierroksen vaalikampanjan ilmapiiriin,
- H. pitää aiheellisena muistaa, että Ukraina on aiemmin ollut neuvostovallan alaisuudessa ja että se on kulkenut pitkän tien selvitäkseen siitä johtuvista kielteisistä jälkiseurauksista,
- I. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin yhtenä keskeisenä ulkopoliittisena tavoitteena on edistää ja kehittää Euroopan naapuruuspolitiikkaa, jolla pyritään vahvistamaan naapuruusmaiden poliittisia, taloudellisia ja kulttuurisia suhteita EU:hun ja sen jäsenvaltioihin,
- J. ottaa huomioon, että itäinen kumppanuus on muotoutumassa; odottaa Ukrainan uusien viranomaisten työskentelevän tämän tavoitteen saavuttamiseksi; katsoo, että itäinen kumppanuus voi olla onnistunut ja myötävaikuttaa omalta osaltaan kaikkien itäisten naapurivaltioiden, Ukraina mukaan lukien, rauhanomaiseen kehitykseen, vakauteen ja vaurauteen ainoastaan siinä tapauksessa, että se perustuu käytännöllisiin ja uskottaviin hankkeisiin ja että siihen myönnetään riittävästi varoja;
- K. ottaa huomioon, että EU suosii vakaata ja demokraattista Ukrainaa, joka kunnioittaa sosiaalisen markkinatalouden ja oikeusvaltion periaatteita, kunnioittaa ihmisoikeuksia ja suojelee vähemmistöjä sekä takaa perusoikeudet; ottaa huomioon, että Ukrainan sisäpoliittinen vakaus ja keskittyminen sisäiseen uudistukseen ovat edellytyksenä EU:n ja Ukrainan suhteiden edelleen kehittymiselle,
- L. pitää valitettavana, että Ukraina ei ole vielä viisi vuotta oranssin vallankumouksen jälkeenkään korjannut asianmukaisesti tuntuja perustuslakia ja instituutioita koskevia puutteita eikä etenäkään ratkaissut presidentin ja pääministerin toimivaltaa koskevia kiistoja; katsoo, että tämän seurauksena merkittävät julkisen sektorin, talouden ja yhteiskunnan uudistushankkeet viivästyivät tai ne toteutettiin epäjohtomukaisesti tai ne jäivät toteuttamatta,
- M. toteaa, että riippumatta presidentinvaalien tuloksesta Ukrainan on nyt alettava toteuttamaan perustuslain uudistuksia, joilla pyritään luomaan soveltuva ja tehokas vallan kolmijaon järjestelmä, jossa toimivalta jaetaan selkeällä tavalla presidentille, hallitukselle ja Verhovna Radalle,
- N. ottaa huomioon, että EU:n ja Ukrainan suhteet ovat edistyneet merkittävästi viime vuosina yleisesti, ja erityisesti turvallisuus- ja puolustuspolitiikan, kaupan, rahoituksen ja talouden alalla; katsoo, että energia- ja ympäristöalalla ei ole edistytty riittävästi,

- O. katsoo, että Ukrainan liittyminen Maailman kauppajärjestöön on tärkeä askel sille, että Ukraina hyväksyy kansainväliset ja eurooppalaiset talouden normit ja että kauppayhteydet EU:hun vahvistuvat, mikä vauhdittaa pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen (DCFTA) perustamisesta osana assosiaatiosopimusta käytäviä neuvotteluja,
- P. katsoo, että Ukrainan liittyminen energiayhteisösopimukseen on valtavan tärkeää kaikille osapuolille,
- Q. katsoo, että EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimuksen on toimittava uudistusprosessin välineenä ja annettava kansalaisyhteiskunnalle nykyistä vahvempi rooli,
1. pitää ilahduttavana kansainvälisen vaalitarkkailuvaltuuskunnan Ukrainan presidentinvaaleista antamaa raporttia, jossa todetaan, että aikaisempiin vaaleihin verrattuna on tapahtunut huomattavaa edistystä ja että kyseiset vaalit täyttivät suurimman osan Etyjin ja EU:n vapaille ja oikeudenmukaisille vaaleille asettamista normeista,
 2. pitää ilahduttavana Etyj/ODHIR:n vaalitarkkailuvaltuuskunnan lausuntoa kansalaisoikeuksien ja poliittisten oikeuksien, myös kokoontumis-, yhdistymis- ja ilmaisunvapauden, kunnioittamisesta moniarvoisessa tiedotusympäristössä;
 3. on tyytyväinen suureen äänestysvilkkautteen, joka on merkki Ukrainan kansalaisten aktiivisesta osallistumisesta maansa kehitystä koskevaan päätöksentekoon; pitää myönteisenä, että presidentinvaaleissa nähty vaihtoehtoisia poliittisia näkemyksiä edustaneiden ehdokkaiden kirjo tarjosi äänestäjäkunnalle aitoja vaihtoehtoja;
 4. pitää valitettavana, että vaalien säännöt pysyvät jatkuvana keskustelunaiheena, ja toteaa, että Etyj/ODHIR pitää nykyistä, elokuussa 2009 tarkistettua vaalilakia askeleena taaksepäin aikaisemmasta lainsäädännöstä, ja katsoo, että seurauksena on epäselvä ja puutteellinen oikeudellinen kehys; pitää valitettavana, että Verhovna Rada hyväksyi Alueiden puolueen esittämät erittäin kiistanalaiset muutokset presidentinvaalilakiin vain muutama päivä ennen toista kierrosta; kannustaa sen vuoksi Ukrainan viranomaisia tarkistamaan ja täydentämään maan vaalilainsäädäntöä; kehottaa lisäämään ehdokkaiden ja puolueiden rahoitusta koskevaa avoimuutta ja edellyttää kampanjarahoituksen avoimuuden parantamista vaaleja edeltävinä aikoina;
 5. ottaa huomioon, että Ukraina on ratifioinut kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen ja alueellisia kieliä ja vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan, mutta vetoaa Ukrainan viranomaisiin, jotta ne pyrkisivät tehokkaammin tavoittamaan Ukrainan vähemmistöyhteisöt ottamalla nämä yhteisöt paremmin mukaan maan poliittiseen kehittämiseen ja edistämällä aiheellisella tavalla niiden oikeutta opetukseen omalla kielellään;
 6. toteaa, että eurooppalaisena maana Ukrainalla on yhteinen historia ja yhteiset arvot Euroopan unionin maiden kanssa, ja tunnustaa Ukrainan Eurooppaan suuntautuvat pyrkimykset;

7. odottaa Ukrainan poliitikkojen ja viranomaisten tunnustavan poliittisen ja taloudellisen vakauden tarpeen ja pyrkivän siihen erityisesti perustuslain uudistamisella, oikeusvaltion periaatteiden vakiinnuttamisella, sosiaalisen markkinatalouden luomisella ja tehostamalla toimia korruption kitkemiseksi ja yrityksiä ja investointeja koskevan toimintaympäristön parantamiseksi;
8. korostaa, että olisi tehostettava Ukrainan ja EU:n välistä energia-alan yhteistyötä ja kehottaa tekemään EU:n ja Ukrainan välisiä lisäsopimuksia, joilla pyritään turvaamaan molempien osapuolien energiantoimitukset, joihin kuuluu myös luotettava öljyn ja kaasun kauttakulkujärjestelmä;
9. vaatii, että Ukrainan on ratifioitava ja pantava täydellisesti täytäntöön liittymisensä energiayhteisösopimukseen ja Euroopan energiasopimukseen sekä hyväksyttävä nopealla aikataululla uusi kaasulaki, joka täyttää EU:n direktiivin 2003/55/EY vaatimukset;
10. korostaa, että saavutetusta edistyksestä huolimatta nykyistä viisumimenettelyjen helpottamista koskevaa sopimusta olisi tarkasteltava uudelleen ottaen huomioon pitkän aikavälin tavoitteet, ja kehottaa neuvostoa antamaan komissiolle valtuudet sopimuksen tarkistamiseen Ukrainan viranomaisten kanssa, jotta Ukrainalle voidaan laatia viisumivapaata matkustamista koskeva etenemissuunnitelma, jonka välitavoitteena on nykyisten viisumimaksujen poistaminen;
11. pyytää komissiota valmistelemaan yhdessä jäsenvaltioiden ja Ukrainan kanssa erityisiä toimia, jotka otetaan käyttöön vuonna 2012 jalkapallon EM-kisojen yhteydessä lipunhaltijoiden matkustuksen helpottamiseksi;
12. pitää ilahduttavana Ukrainan aktiivista tukea itäiselle kumppanuudelle ja EU:n ja sen itäisten naapurimaiden parlamentaariselle edustajakokoukselle ja niiden yhteydessä maan sitoutumista siihen, että vahvistetaan pyrkimyksiä demokratian lisäämiseksi ja oikeusvaltion vahvistamiseksi, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseksi, sekä maan sitoutumista sosiaaliseen markkinatalouteen, kestävään kehitykseen ja hyvään hallintoon;
13. kannattaa itäisen kumppanuuden keskeisiä aloitteita ja erityisesti integroitua raja-valvontastrategiaa, energiaa, vapaakauppa-aluetta ja kattavaa instituutioiden kehittämistä koskevia aloitteita;
14. odottaa, että Ukraina vahvistaa jatkavansa määrätietoisesti kohti Euroopan yhdentymistä ja harjoittavansa EU:n kanssa tehokasta yhteistyötä itäisen kumppanuuden ja Mustanmeren alueellisen yhteistyön puitteissa;
15. kehottaa komissiota ja neuvostoa vahvistamaan EU:n halun auttaa Ukrainaa tässä kehityksessä itäisen kumppanuuden ja EU:n ja Ukrainan assosiaatiota koskevan esityslistan yhteydessä ehdotetuilla välineillä; kehottaa komissiota mukauttamaan Ukrainan kansallisen maaohjelman 2011–2013 assosiaatiota koskevaan esityslistaan;
16. korostaa, että perusteellisella ja kokonaisvaltaisella vapaakauppa-alueella olisi varmistettava Ukrainan asteittainen yhdentyminen EU:n sisämarkkinoihin myös siten, että neljä vapautta ulotetaan koskemaan Ukrainaa;

17. pitää myönteisenä aikomusta perustaa Kiovaan Euroopan investointipankin (EIP) edustusto ja korostaa sen merkitystä, että EIP laajentaa edelleen toimintaansa Ukrainassa;
18. korostaa yhteistyön tehostamisen merkitystä nuoriso- ja opiskelijavaihdon aloilla sekä sellaisten stipendiohjelmien merkitystä, joiden avulla ukrainalaiset voivat tutustua Euroopan unioniin ja sen jäsenvaltioihin;
19. kehottaa kaikkia naapurimaita täysimääräisesti kunnioittamaan Ukrainan valtion demokraattista järjestelmää ja pidättymään kaikenlaisesta painostamisesta tai häirinnästä, jolla pyritään kumoamaan Ukrainan demokraattinen tahto ja tehdyt päätökset maan poliittisesta, yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta kehittämisestä;
20. pitää äärimmäisen valitettavana sitä, että Ukrainan eroava presidentti Viktor Juštšenko myönsi Natsi-Saksan kanssa yhteistyössä toimineen Ukrainan kansallismielisen järjestön (OUN) johtajalle Stepan Banderalle postuumisti "Ukrainan kansallissankarin" arvonimen; toivoo tässä yhteydessä, että Ukrainan uudet johtajat harkitsevat uudelleen mainitun kaltaisia päätöksiä ja jatkavat sitoutumistaan eurooppalaisten arvojen noudattamiseen;
21. kehottaa komissiota tarjoamaan tarpeellista teknistä apua, jotta voidaan merkittävästi parantaa Ukrainan sähkönjakeluverkon energiatehokkuutta ja tehostaa yhteistyötä kaasualan uudistamiseksi niin, että se saadaan EU:n normien mukaiseksi; pyytää näin ollen Euroopan unionia johdonmukaisesti tukemaan Ukrainan strategiaa energiankulutuksen vähentämiseksi ja energiatehokkuuden lisäämiseksi parhaana keinona supistaa kaasulaskua ja riippuvuutta tuontienergiasta;
22. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioille, Ukrainan hallitukselle ja parlamentille sekä Euroopan neuvoston, Etyjin ja Naton parlamentaarisisille yleiskokouksille.